

Léopold Sédar Senghor

Kaya-Magan (dal kora-kisérettel)

*Kaya-Magan vagyok! Első az elsők előtt.
Királya a sötét éjnek, az ezüst éjnek, Királya az üveg éjnek.
Legeljete csak, antilopjaim, bűvölő hangomtól távol figyelő
oroszlánoktól védve.
Látásokat elragadtat, s tarkává varázsolja a csöndes síkságokat!
Itt vagytok hát, virágaim, csillagaim, kik nap mint nap eljöttek
vidám lakomámra.
Legeljete bőség-emlőimen, de én, ki vagyok vidámság forrása,
én nem eszem.
Legeljete erős férfi-keblemen, legeljétek, mi mellemen csillan,
a tejet-adó füvet!*

*És a Nagytéren esténként tizenkétezer csillagot gyűjtsatok,
És alattvalóimnak tengeri-kígyó-övezte kupából tizenkétezret
tűzön melegítsetek
nagy-ájtatos alattvalóimnak, bordám borjainak, házam vendégeinek
és klienseiknek
A kilenc tata gelovárjainak, és a barbár bozótok falvainak
Mindazoknak, kik a négy faragott kapun léptek be –
Türelmes népeim ünnepi menete! lépteik elvésznek a Történelem
homokviharában.
Észak fehéreinek, a puha-kék Dél négereinek.
És még hadd szóljak Nyugat vörös lakóiról, a Folyó vándorairól!
Egyetek és aludjatok, vérem gyermekei, és éljétek mélységes-mély
életeteket,
És béke néktek, kik már távoztok. Orromon át lélegeztek.*

E vers mélyrétegében a Wagadu (Wagadugu) fővárost magába foglaló ősi Ghána (Ghanata) víziója rejlik, amely az első, fekete népesség (a szoninkék által) alapított szubszaharai királyságnak számít. Fénykora a 8–11. századra tehető (kb. a mai Szenegál és Mauritánia területén). Arab kútfők a későbbi Malihoz hasonlóan regéket fogalmaztak gazdagságáról. Bár tegyük hozzá, a 3–5. században létezett már egy berberék, vagyis Afrika fehér őslakói által alapított Ghána, azonban ez utóbb nyomtalanul eltűnt a történelemből, írásbeli nyoma későbből nem létezik. A szoninke Ghána, amelynek túlélése, ma már tudjuk, a 18. századig fennálló Galam (Szenegál) államban folytatódik, a nyugat-afrikai, mi több, az összes Szaharától délre eső afrikai nép számára a történelmi azonosságtudat igen fontos forrása. (bsz)

*Mondom: Kaya-Magan vagyok! Királya a Holdnak, eggyé fűzöm
az éjt és a nappalt.
Észak, Dél, a Felkelő s a Lenyugvó Nap Hercege vagyok.
Az ezer párzásra nyitott síkság, a matrica, melyben a nemesfémek
összeolvadnak.
Belőlük születik a vörös arany és a vörös Ember – a vörös
kedvenc színem.
Az arany Királya – kié a dél ragyogása, az éj női puhasága.
Kapirgáljatok hát domború homlokomon, kígyók-fonta hajam madarai.
Étkeket nem csak a nyers tej, kapirgáljatok hát a Bölcs,
a hieroglifa üvegtornyában ülő Mesterének agyában.*

*Kapirgáljatok, bordáim borjai, védelmező parancsnoki botom
és holdkaréjom alatt.
A Bivaly vagyok, aki kineveti az Oroszlánt, s csőre töltött puskáit.
És bizony mondom, vissza kell vonulnia védősáncai mögé.
Birodalmam Cézár üldözöttjeinek, az ész vagy az ösztön nagy
kivetettjeinek a birodalma.
Birodalmam a Szerelem birodalma, és nagy gyöngédséggel vagyok
irántad, nő,*

*Tisztás-zöld szemű, gyömbérialma-ajkú, égő-csipkebokor-vaginájú
Idegen Nő.
Mivel én vagyok a kapu két szárnya, a tér bináris ritmusa
és harmadik üteme,
Mivel bennem lüktet a tam-tam, az eljövendő Afrika ereje.
Aludjatok, bordáim borjai, holdkaréjom alatt.*

Tyaroye

*Néger rabok, igen, mondom francia rabok, igaz tehát hogy Franciaország
többé már nem Franciaország?
Igaz tehát, hogy az ellenség elrabolta arcát?
Igaz, hogy a bankárok gyűlése megvásárolta acélos karjait?
És hogy véretek nem tisztította meg a nemzetet, mely elfeledkezett még
tegnap hirdetett missziójáról?
Mondjátok, véretek nem keveredett-e mártírjai tisztító vérével?
Veletek együtt a Szűz-Reménységet temetik el?*

*Vér vér ó testvéreim fekete vére, foltokkal szennyezitek
ártatlan lepedőimet
Izzadságotokban fürdik szorongásom, a hangom szenvedésektől rekedt*

*Wõi! halljátok vak hangomat, ti, éji süket-néma szellemek.
Vörös-véres eső, sáskák! Szívem kiált: ó ég s kegyelet!*

*Nem, ó Halottak, halálotok nem marad gyümölcstelen! Ez a vér
nem langyos víz.
Vastagon öntözi majd az alkony-időn virágba boruló reményünket.
Oltja becsületünk szomját, éhségét, e hatalmas és abszolút királynőket.
Nem, nem marad gyümölcstelen a halálotok. Ti vagytok
a halhatatlan Afrika tanúi
Ti vagytok az új világ, a holnap tanúi.*

*Aludjatok, ó Halottak! s ringasson titeket hangom, remény-ringatta
haragos hangom.*

Párizs, 1944. december

Fordította: Kun Tibor